

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-266/16

**Western Sahara Campaign UK
prieš**

**Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs ir Secretary of State for Environment,
Food and Rural Affairs**

*(High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) prašymas
priimti prejudicinį sprendimą)*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Europos bendrijos ir Maroko Karalystės partnerystės susitarimas žuvininkystės sektoriuje – Protokolas dėl šiame susitarime numatytų žvejybos galimybių – Aktai, kuriais patvirtinamas susitarimo ir protokolo sudarymas – Taisyklės dėl žvejybos galimybių, nustatytų valstybių narių protokolu, paskirstymo – Jurisdikcija – Aiškinimas – Galiojimas atsižvelgiant į ESS 3 straipsnio 5 dalį ir tarptautinę teisę – Minėto susitarimo ir protokolo taikymas Vakarų Sacharai ir greta jos esantiems vandenims“

Santrauka – 2018 m. vasario 27 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas

- 1. Prejudiciniai klausimai – Teisingumo Teismo jurisdikcija – Institucijų priimti aktai – Prašymas išnagrinėti Sąjungos sudaryto tarptautinio susitarimo atitiktį Sutartims – Priimtinumas*
(ESS 19 straipsnio 3 dalies b punktas; SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktas)
- 2. Tarptautiniai susitarimai – Sąjungos susitarimai – Bendrijos ir Maroko partnerystės susitarimas – Aiškinimas – Reikšmingų tarptautinės teisės normų taikymas*
(Bendrijos ir Maroko partnerystės susitarimo 2 straipsnio a punktas, 5 ir 11 straipsniai)
- 3. Tarptautiniai susitarimai – Sąjungos susitarimai – Bendrijos ir Maroko partnerystės susitarimas – Teritorinė taikymo sritis – Priklausoma Vakarų Sacharos teritorija, nepatenkanti į šalių suverenitetą – Neįtraukimas*
(Bendrijos ir Maroko partnerystės susitarimo 11 straipsnis)
- 4. Tarptautiniai susitarimai – Sąjungos susitarimai – Bendrijos ir Maroko partnerystės susitarimas – Teritorinė taikymo sritis – Greta Vakarų Sacharos teritorijos esantys vandenys – Neįtraukimas – Sąjungos teisės aktų, susijusių su partnerystės susitarimo ir protokolo dėl žuvininkystės sudarymu, neginčijimas*

(ESS 3 straipsnio 5 dalis; Bendrijos ir Maroko partnerystės susitarimo 2 straipsnio a punktas ir 16 straipsnis bei 2013 m. protokolo 1 straipsnis; Tarybos reglamentai Nr. 764/2006 ir Nr. 1270/2013; Tarybos sprendimas 2013/785)

1. Šiuo aspektu ESS 19 straipsnio 3 dalies b punkte ir SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punkte numatyta, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinius sprendimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ir Sąjungos institucijų priimtų aktų galiojimo. Iš šių nuostatų matyti, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinius sprendimus dėl visų be išimties Sąjungos institucijų priimtų aktų galiojimo ir išaiškinimo (1989 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Grimaldi*, C-322/88, EU:C:1989:646, 8 punktas ir 2017 m. birželio 13 d. Sprendimo *Florescu ir kt.*, C-258/14, EU:C:2017:448, 30 punktas). Remiantis suformuota jurisprudencija, tarptautiniai susitarimai, kuriuos Sąjunga sudarė pagal tarptautinių sutarčių nuostatas, kiek tai su ja susiję, yra jos institucijų priimti aktai (1998 m. birželio 16 d. Sprendimo *Racke*, C-162/96, EU:C:1998:293, 41 punktas ir 2010 m. vasario 25 d. Sprendimo *Brita*, C-386/08, EU:C:2010:91, 39 punktas).

Todėl Teisingumo Teismas turi jurisdikciją (tiek nagrinėdamas ieškinį dėl panaikinimo, tiek prašymą priimti prejudicinį sprendimą) įvertinti, ar Sąjungos sudarytas tarptautinis susitarimas yra suderinamas su Sutartimis (šiuo klausimu žr. 1975 m. lapkričio 11 d. Nuomonės 1/75 (EBPO susitarimas – Vietinių išlaidų norma), EU:C:1975:145, p. 1361) ir su tarptautinės teisės normomis, kurios pagal tas sutartis saisto Sąjungą. Reikia pridurti, kad Sąjungos sudaryti tarptautiniai susitarimai saisto ne tik jos institucijas, kaip numatyta SESV 216 straipsnio 2 dalyje, bet ir trečiąsias valstybes, kurios yra šių susitarimų šalys. Taigi reikia konstatuoti, kad tuo atveju, kai, kaip šioje byloje, Teisingumo Teismas nagrinėja prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Sąjungos sudaryto tarptautinio susitarimo galiojimo, šis prašymas turi būti suprantamas kaip susijęs su aktu, kuriuo Sąjunga sudarė tokį tarptautinį susitarimą (pagal analogiją žr. 1994 m. rugpjūčio 9 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, C-327/91, EU:C:1994:305, 17 punktą ir 2008 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija*, C-402/05 P ir C-415/05 P, EU:C:2008:461, 286 ir 289 punktus).

Atsižvelgiant į Sąjungos pareigas, nurodytas šio sprendimo 46 ir 47 punktuose, galiojimo kontrolė, kurią Teisingumo Teismui gali prireikti atlikti tokiomis aplinkybėmis, vis dėlto gali būti susijusi su šio akto teisėtumu atsižvelgiant į patį atitinkamo tarptautinio susitarimo turinį (šiuo klausimu žr. 2008 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija*, C-402/05 P ir C-415/05 P, EU:C:2008:461, 289 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

(žr. 43–45, 48–51 punktus)

2. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 58 punktą)

3. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 62–64 punktus)

4. Kadangi nei Europos bendrijos ir Maroko Karalystės partnerystės susitarimas žuvininkystės sektoriuje, nei Europos Sąjungos ir Maroko Karalystės protokolai, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos ir Maroko Karalystės žuvininkystės sektoriaus partnerystės susitarime numatytos žvejybos galimybės ir finansinis įnašas, netaikomi vandenims, esantiems greta Vakarų Sacharos teritorijos, pirmojo prejudicinio klausimo nagrinėjimas neatskleidė jokių aplinkybių, galinčių turėti įtakos 2006 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 764/2006 dėl šio susitarimo sudarymo, 2013 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimo 2013/785/ES dėl šio protokolo sudarymo ir 2013 m. lapkričio 15 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1270/2013 dėl žvejybos galimybių paskirstymo pagal minėtą protokolą galiojimui, atsižvelgiant į ESS 3 straipsnio 5 dalį.

Antra, Partnerystės susitarimas taikomas ne tik Maroko Karalystės teritorijai, bet ir „vandenims, į kuriuos Maroko Karalystė turi suverenias teises arba jos jurisdikcijai priklausantiems vandenims“, kaip nurodyta šio sprendimo 57 punkte. Savo ruožtu Asociacijos susitarime tokia formuluotė nevartojama.

Norint išaiškinti šią formuluotę, reikia remtis Jūrų teisės konvencija, kaip pažymėta šio sprendimo 58 punkte. Šiuo aspektu iš minėtos konvencijos 2 straipsnio 1 dalies matyti, kad pakrantės valstybės suverenitetas apima ne tik jos teritoriją ir vidaus vandenį, bet ir greta esančią jūros zoną, vadinamą „teritorine jūra“. Be to, remiantis jos 55 ir 56 straipsniais, pakrantės valstybei pripažįstama jurisdikcija, suteikiant tam tikras teises rajone, esančiame už jos teritorinės jūros ribų ir greta šios jūros, kuris vadinamas „išskirtine ekonomine zona“. Iš to darytina išvada, kad vandenys, kurių atžvilgiu pakrantės valstybė turi suverenitetą arba kurie priklauso jos jurisdikcijai, remiantis Jūrų teisės konvencija, apsiriboja vandenimis, esančiais greta jos teritorijos ir priklausančiais jos teritorinei jūrai arba išskirtinei ekonominei zonai. Todėl atsižvelgiant į tai, kad Vakarų Sachara nepatenka į Maroko Karalystės teritoriją, kaip priminta šio sprendimo 62–64 punktuose, greta Vakarų Sacharos teritorijos esantys vandenys nepriklauso Maroko žvejybos rajonui, nurodytam Partnerystės susitarimo 2 straipsnio a punkte.

Skirtingai nei Partnerystės susitarime, 2013 m. protokole nėra jokios specialios nuostatos, nustatančios jo teritorinę taikymo sritį. Vis dėlto įvairiose šio protokolo nuostatose vartojama formuluotė „Maroko žvejybos rajonas“. Ši formuluotė identiška vartojamai Partnerystės susitarimo 2 straipsnio a punkte, kuriame nurodyta, kad, pirma, ji turi būti suprantama kaip reiškianti „vandenį, į kuriuos Maroko Karalystė turi suverenias teises arba jos jurisdikcijai priklausančius vandenį“ ir, antra, ši apibrėžtis galioja ne tik šiam susitarimui, bet ir prie jo pridėtam protokolui ir priedams. Be to, iš Partnerystės susitarimo 16 straipsnio ir 2013 m. protokolo 1 straipsnio matyti, kad šis protokolas, jo priedas ir priedėliai yra neatsiejama minėto susitarimo dalis. Vadinas, formuluotė „Maroko žvejybos rajonas“, vartojama tiek Partnerystės susitarime, tiek 2013 m. protokole, kurio teritorinę taikymo sritį ji apibrėžia, turi būti suprantama kaip reiškianti vandenį, į kuriuos Maroko Karalystė turi suverenias teises, arba jos jurisdikcijai priklausančius vandenį. Todėl atsižvelgiant į šio sprendimo 73 punkte pateiktą aiškinimą reikia konstatuoti, kad formuluotė „Maroko žvejybos rajonas“, kaip ji suprantama pagal minėtą protokolą, neapima vandenų, esančių greta Vakarų Sacharos teritorijos.

(žr. 65–69, 75–79, 85 punktus ir rezoliucinę dalį)